

O potrebi i neophodnosti udruživanja, zadrugarstvu, u poslednje vreme se sve više govori, a Okrugli stolo na temu "Zadruga – faktor održivog razvoja poljoprivrede i sela u Srbiji", održan nedavno u Kragujevcu u organizaciji Odbora za selo Srpske akademije nauka, uz podršku Privredne komore Srbije i grada Kragujevca, privukao je ne 40 koliko se očekivalo, već više od 120 zainteresovanih učesnika, pa je konferencijska sala Šumadija sajma bila tesna da primi sve posetioce, što je još jedan dokaz da je porasla svest o neophodnosti međusobne saradnje među malim poljoprivrednim proizvođačima.

Među onima koji su ovom prilikom služili za primer kakva je trenutna situacija u zadrugarstvu i preneli svoja iskustva prisutnima, bila je i Zemljoradnička zadruga Azanja. Ova, sada najstarija zadruga na našim prostorima postoji od 1894. godine, a kadgod druga po „starini“ u Srbiji, što znači da će jubilej, 120 godina postojanja, proslaviti 2014. godine. Gospodina Rodoljuba Stanimirovića, direktora Zadruge, zamolili smo za kratak osvrt na period koji je iza njih, na godinu koja je na izmaku, ali i za planove u budućnosti.

-Zemljoradnička zadruga je nekada imala 250 do 300 zaposlenih. Zadrugu je zadesio jedan težak period 90-tih godina, kada je preko 500 hektara zadružne zemlje vraćeno na osnovu državne odluke. Naravno, i posle toga, Zadruga je uspela da se održi i da radi zato što je u posedu ostao veliki voćnjak i još štošta, pa je Zemljoradnička zadruzi Azanja najteži period za vreme hiperinfalcije uspela da preživi zahvaljujući dobroj saradnji sa svojim poljoprivrednim proizvođačima i onim što je sama proizvodila. Zadruga je imala svoju živinarsku farmu, proizvodila veliku količinu šećerne repe (oko 600 vagona šećerne repe) i bila prepoznatljiva po proizvodnji jabuka (godišnje proizvodila oko 400 vagona jabuka). Od kooperanata je otkupljivala 2 miliona tona mleka godišnje, što ju je sve u tom trenutku činilo jednim velikim poljoprivrednim gigantom. Mi u ovom trenutku pokušavamo da opstanemo i na ivici smo da izgubimo ono što je pre 120 godina stečeno i tolike godine sa uspehom održavano. Od pre 18 meseci, kako je izabrano novo rukovodstvo zemljoradničke zadruge, prvo što smo uspeli je da zaustavimo bilo kakvu dalju prodaju, ni orman, kako mi volimo da kažemo, iz prostorija zadruge ne sme da bude otuđen, a ne ono kapitalno, vitalno vezano za zadrugu - zemlja. Pokušavamo da sa zadrugarima i poljoprivrednim proizvođačima u Azanji izađemo iz te krize koju je najviše stvorila šećerana „Dimitrije Tucović“ iz Beograda, koja nam duguje negde oko 15 miliona dinara. Ukoliko bismo deo tih sredstava naplatili i ukoliko bismo bili likvidni, mogli bismo da krenemo, isto kao 1894. godine sa daljim razvojem i saradnjom sa poljoprivrednim proizvođačima. Naravno, ima dosta toga što možemo, ali su nam dosta vezane ruke zbog društvene svojine i propisa Direkcije za imovinu, koja nam ne dozvoljava da bilo šta radimo. Bilo ko da hoće sa nama da sklopi dugoročnu saradnju, vezanu za voćarstvo, stočarstvo ili druge poslove, nema

šanse, jer to u ovom trenutku nije zakonski regulisano. Svako ko želi da napravi ugovor o bilo kojoj vrsti saradnje od najmanje pet godina pa naviše, u bilo šta da uloži, ne može, jer nam zakonska regulativa to ne dozvoljava.

*Po tome ispada da je ono što ste zatekli pre godinu i po dana manji problem od nedostatka zakonskih regulativa?

-Tako je. Ukoliko bi postojala zakonska regulativa, tj. donot novi Zakon o zadrugama na koji se čeka već niz godina, ja sam ubeđen da bi u narednih godinu dana Zemljoradnička zadruga Azanja povratila nekadašnji sjaj, jer ima dosta potencijala za ulaganje kada je u pitanju rasada, voćarska ili stočarska proizvodnja. Mi sada radimo sa Šabačkom mlekarnom i želeli bismo da za poljoprivredne proizvođače obezbedimo priplodne junice, da napravimo ugovor o saradnji, ali na to nemamo pravo i vezane su nam ruke, jer je zadruga društvena imovina. Ono što zadruga ima u svom vlasništvu je stara upravna zgrada koja je proglašena za muzejsku vrednost. Sve ostalo što se nalazi u zemljoradničkoj zadruzi, koju su godinama gradili i razvijali meštani Azanje, koja je bila stub svega u selu, sada nije u našim rukama, i tako će biti sve dok se zakonski propisi ne promene – izjavio je gospodin Rodoljub Stanimirović.